

POSUDEK II.

na disertační práci Mgr. Vladimíra Fišery

„Hranice moci: Etika, Moc a korupce“

Mé výhrady k první verzi posuzované disertační práce lze stručně shrnout do následujících čtyř bodů:

1. Pro analýzu korupce autor zvolil nevhodný koncept „velké korupce“ a systémové povaze tohoto jevu věnuje jen malou pozornost.
2. V literatuře, o níž opírá své představy o problému korupce, až na výjimky chybí tituly, které se zabývají systémovou korupcí. Celkově je v poměrně rozsáhlém seznamu použité literatury jen málo akademických prací zabývajících se přímo korupcí.
3. Pro podporu svých argumentů používá ilustrace spíše obecného charakteru, které neobsahují specifické zbarvení korupčního prostředí.
4. Nejslabší místo práce představuje prezentace výsledků vlastního empirického výzkumu. Zejména:
 - a. Neoprávněné zevšeobecnování poznatků získaných z malého vzoru respondentů
 - b. Velmi nejasný cíl, nejsou k dispozici žádné hypotézy a zdá se, že položené otázky byly vybrány zcela intuitivně. Není zřejmé propojení cílů výzkumu s teoretickými východisky i s položenými otázkami.

K bodu 1. – Na odstranění této výhrady autor zapracoval asi nejvíce a do textu průběžně vkládal pasáže, které korupci nahlížejí z širšího systémového, resp. institucionálního hlediska. Práce tím získala daleko kompaktnější ráz. Získala totiž nosnou linii, kterou autor sleduje od začátku dokonce. Toto konstatování považuji za své nejpodstatnější vyjádření ke druhé verzi posuzované práce. Na druhé straně musím konstatovat, že samotný popis konceptů systémové a institucionální korupce zůstal velmi stručný. Autor se ve své analýze soustředil především na institucionální charakter korupce. Nicméně teoretickému zpracování tohoto pojmu (např. rozlišení klíčových principů nepatřičné závislosti a disloajality) se vůbec nevěnuje a bez diskuse přebírá názory a přístupy pouze jednoho autora. To samé platí i pro koncept systémové korupce, jenž autor využívá v daleko menší míře, takže vliv klientelistických sítí na rozhodování politiků je v práci analyzován jen útržkovitě a nesystematicky.

K bodu 2. – Jak autor naložil s druhou výhradou, lze odvodit již z výše uvedeného hodnocení. Počet titulů věnovaných institucionální či systémové korupci se v seznamu literatury rozšířil jen minimálně. Je zřejmé, že autorovi je daleko bližší téma etiky, než korupce. Spoléhat se téměř výhradně na názory jednoho – dvou autorů (Miller + Karklins) není příliš prozíravé a ochuzuje možnosti analýzy.

K bodu 3. – V tomto případě se autor s připomínkou vypořádal velmi dobře a ilustrační příklady se už k tématu vztahují konkrétněji.

K bodu 4.a. – Musím říct, že jsem zaregistroval značnou snahu autora zbavit se neoprávněných zevšeobecnění a tvrzení, ale nebyl v ní zcela důsledný. Lze to ilustrovat na příkladu tvrzení ze str. 57: „... se korupční situace v České republice začala měnit až na základě výrazné nespokojenosti voličů projevené po volbách 2010.“ Na podporu tohoto tvrzení autor neuvádí žádná spolehlivá data. Takových výroků je v práci více.

K bodu 4.b. - Zde se nezměnilo téměř nic. Neočekával jsem, že se autor pokusí na už provedený výzkum naroubovat nějaké výzkumné cíle a hypotézy, spíše by se hodilo výzkum neprezentovat samostatně jako celek a brát z něho jen ilustrace ke svým tvrzením o charakteru české korupce a chování politiků. Cíl autorovy výzkumné sondy formulovaný na str. 40: „Cílem této sondy bylo především získat co možná nejméně zkreslené osobní názory politiků na korupci ...“ nemá pro obsahové zaměření výzkumu žádný význam.

Navrhuji, aby autor při obhajobě své práce komisi vysvětlil, jaký význam má prezentace výsledků osmi rozhovorů pro posouzení charakteru korupce v ČR i morálky českých politiků.

Celkové hodnocení

Posuzovaná práce je napsána kultivovaným jazykem a většinou dostatečně využívá domácí i zahraniční zdroje vědeckých poznatků. Autor vnesl do problematiky korupce osobitý akcent na etiku a prokázal jeho relevantnost při analýze tohoto jevu. Práce podle mého názoru splňuje nároky na habilitační práci a proto ji

doporučuji k obhajobě!

V Praze, 13. 4. 2018

Doc. PhDr. Pavol Frič, PhD.